

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

12 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Cebotari Radion în numele inculpatului, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 noiembrie 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2022, în cauza penală în privința lui,

Rudenco Victor,

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 25.01.2019 – 02.11.2021;

Instanța de apel: 03.01.2022 – 16.02.2022;

Instanța de recurs: 23.08.2022 – 12.12.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 noiembrie 2021, Rudenco Victor a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 175 Cod penal și în baza acestei Legi, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de 3 (trei) ani închisoare, în penitenciar de tip semiînchis.

S-a dispus încasarea din contul inculpatului Rudenco Victor în beneficiul statului suma de 3150 (trei mii una sută cincizeci) lei cu titlu de cheltuieli judiciare suportate pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că, inculpatul Rudenco Victor, a săvârșit acțiuni perverse față de o persoană despre care știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 16 ani, în următoarele circumstanțe.

La data de 15 mai 2018, ora 11:23 min., Rudenco Victor, aflând-se în domiciliul său amplasat în ap. xxx de pe str. X.Y xx/x, mun. Chișinău, având scopul săvârșirii acțiunilor perverse față de o persoană despre care știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, manifestate prin punerea la

dispoziția victimei a materialelor cu caracter pornografic, acționând cu intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, prin intermediul rețelei de socializare „ВКонтакте” cu profilul înregistrat cu numele „Rudenco Victor”, i-a expediat minorei XXX a.n. xx.xx.xxxx, mesaje cu imagini personale cu caracter pornografic, manifestând intenția să întrețină relații sexuale.

Instanța de fond a reținut că acțiunile inculpatului Rudenco Victor urmează a fi încadrate juridic în baza art. 175 Cod penal – acțiuni perverse, adică acțiuni perverse săvârșite fața de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în punerea la dispoziția victimei a materialelor cu caracter pornografic.

3. Împotriva sentinței au declarat apel:

3.1. Inculpatul Rudenco Victor prin apelul declarat care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, cu dispunerea rejudecării cauzei în primă instanță.

În motivarea cerințelor sale s-au invocat următoarele aspecte:

- la materialele cauzei nu sunt probe care să demonstreze faptul că inculpatul a renunțat la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței de judecată, or, Rudenco Victor mereu s-a aflat la adresa sa de domiciliu indicată în cauza penală în așteptarea citării pentru a se prezenta în instanța de judecată. Chiar și când a fost reținut pe 23.12.2021, el a fost depistat la adresa sa de domiciliu din mun. Chișinău, str. XY xx/x, ap. xxx;

- instanța chiar dacă a constatat că Rudenco Victor este vinovat, urma să-i stabilească o pedeapsă echitabilă. Anterior, ultimul nu a fost condamnat, iar comiterea de infracțiuni nu reprezintă modul său de viață sau îndeletnicirea sa din viața de zi cu zi.

3.2. La data de 04.01.2022 inculpatul Rudenco Victor prin intermediul avocatului Cebotari Radion a declarat apel suplimentar împotriva sentinței, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței și dispunerea efectuării expertizei psihiatrice în privința sa în vederea verificării stării de iresponsabilitate la momentul comiterii infracțiunii.

În argumentarea cerințelor sale a invocat că:

Vina în cele comise o recunoaște, însă consideră că infracțiunea de care a fost condamnat a comis-o în stare de iresponsabilitate iar acest fapt nu a fost posibil de examinat dat fiind faptul că judecata a avut loc în lipsa sa.

La etapa urmăririi penale avocatul său a dorit să depună cerere în vederea efectuării expertizei psihiatrice în privința sa pentru constatarea stării sale psihiatrice, ori a considerat că sunt prezente îndoieli cu privire la

starea sa de responsabilitate, însă el nu cunoaște din ce motiv nu i-a permis și nici nu a semnat o astfel de cerere.

Invocă că, deși nu este la evidența medicului psihiatru în Republica Moldova a beneficiat de asistență și consultanță psihiatrică în Italia. Acest fapt nu poate să-l probeze deoarece nu are la el nici un act care ar confirma aceasta.

Consideră că, la moment nu trebuie să se afle în penitenciar dar la tratament psihiatric, iar eroarea sau omisiunea cu privire la efectuarea în privința sa a unei expertize psihiatrice poate fi corectată de către colegiu în vederea dispunerii ei sau transmiterii cauzei la rejudecare în instanța de fond pentru dispunerea efectuării expertizei psihiatrice.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2022, au fost respinse ca fiind nefondate apelul declarat de inculpatul Rudenco Victor și apelul suplimentar al inculpatului depus prin intermediul avocatului Cebotari Radion împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 noiembrie 2021, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. Instanța de apel pentru a decide în sensul dat a constatat că, instanța de fond, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului Rudenco Victor încadrarea juridică corespunzătoare, și anume art. 175 Cod penal – acțiuni perverse, adică acțiuni perverse săvârșite față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în punerea la dispoziția victimei a materialelor cu caracter pornografic.

Instanța de apel a reținut că legalitatea și temeinicia sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 noiembrie 2021 este contestată cu apel de către inculpatul Rudenco Victor, în partea individualizării pedepsei penale, în acest sens a solicitat aplicarea pedepsei penale sub formă de închisoare, cu suspendarea executării acesteia potrivit prevederilor art. 90 Cod penal.

Cu referire la chestiunea individualizării pedepsei penale în privința inculpatului Rudenco Victor, instanța de apel a constatat că instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, respectiv, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În susținerea poziției sale, instanța de apel a notat că după caracterul

și gradul prejudiciabil al faptei, infracțiunea prevăzută de art. 175 Cod penal se califică ca infracțiune „gravă”, pentru care legea penală prevede pedeapsa sub formă de închisoare de la 3 la 7 ani.

Din materialele cauzei penale rezultă că, inculpatul Rudenco Victor a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, la evidența medicului psihiatru și narcolog nu se află, anterior nu a fost judecat, nu este angajat în câmpul muncii, nu este căsătorit și nu are careva persoane la întreținere. În conformitate cu prevederile art. 76, 77 Cod penal, instanța de fond nu a reținut careva circumstanțe atenuante sau agravante.

În contextul circumstanțelor relevate supra, Colegiul a respins solicitarea din apel de a stabili inculpatului Rudenco Victor, o pedeapsă mai blândă, prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, deoarece această măsură de pedeapsă nu poate fi aplicată anume reieșind din caracterul și gradul prejudiciabil al faptelor comise și din personalitatea inculpatului, totodată, o pedeapsă sub formă de închisoare, cu aplicarea instituției suspendării condiționate a executării pedepsei ar avea un caracter iluzoriu, iar pedeapsa penală nu și-ar realiza scopul de restabilire a echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane.

La caz nu au fost stabilite careva circumstanțe pertinente în baza cărora să fie dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei, concluziile date fiind generate de faptul că inculpatul după săvârșirea infracțiunii s-a eschivat de la prezentarea în fața instanței de judecată fiind dispusă anunțarea în căutare a acestuia.

Prin urmare, Colegiul penal a menținut soluția instanței de fond în partea individualizării pedepsei, fiind apreciat că restabilirea echității sociale perturbate prin infracțiune, precum și corectarea inculpatului va putea fi realizată doar prin stabilirea unei pedepse cu închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

Cu referire la alegațiile apelantului privind examinarea cauzei în lipsa sa și în lipsa unor probe care să demonstreze că inculpatul a renunțat la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței de judecată, aflându-se mereu la adresa de domiciliu în așteptarea citării, Colegiul penal a ținut să menționeze că acestea urmează a fi apreciate critic, or, în privința acestuia au fost efectuate un șir de acțiuni în vederea asigurării prezenței sale în ședința de judecată. Or, conform procesului verbal al ședinței de judecată din data de 14.02.2019, inculpatul Rudenco Victor a fost prezent în ședința de judecată (a se vedea f.d. 126), ca ulterior să nu se mai prezinte fiind dispusă aducerea silită (a se vedea f.d. 136, 143), iar conform rapoartelor Inspectoratului General de Poliție, inculpatul Rudenco Victor nu a fost

posibil de stabilit la adresa indicată, ultimul aflându-se peste hotarele țării (a se vedea f.d. 139,157), astfel că, la data de 09.10.2019 a fost dispusă anunțarea în căutare a inculpatului Rudenco Victor (a se vedea f.d. 161), și potrivit răspunsului Inspectoratului de Poliție Ciocana, în privința inculpatului Rudenco Victor a fost pornit dosar de căutare 2019480276. În continuare, la data de 30.03.2020, Rudenco Victor s-a obligat de a se prezenta în instanța de judecată la data preconizată (a se vedea f.d. 177), ca ulterior la ședința de judecată din data de 10 iunie 2020, ultimul să nu se prezinte, fiind dispusă din nou aducerea silită a acestuia (a se vedea f.d. 179-180), iar conform raportului prezentat de către Inspectoratul de Poliție, Rudenco Victor nu a fost posibil de stabilit la locul de domiciliu, iar conform bazei de date „Acces”, ultimul a ieșit din țară (a se vedea f.d. 189), astfel că la data de 03 august 2020 a fost dispus din nou anunțarea în căutare a cet. Rudenco Victor, iar în baza răspunsului Inspectoratului de Poliție Ciocana în privința acestuia s-a dispus pornirea dosarului de căutare nr. 2020480316.

În ceia ce privește apelul suplimentar declarat de către inculpatul Rudenco Victor la data de 04.01.2022, Colegiul a reiterat că, motivele acestuia țin de numirea unei expertize psihiatrice în vederea constatării stării de iresponsabilitate a inculpatului în momentul comiterii infracțiunii, astfel că, în privința argumentelor date, instanța de apel s-a expus prin încheierea de respingere a expertizei nominalizate.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Cebotari Radion în numele inculpatului, care invocând incidența pct. 6) a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 02 noiembrie 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2022, cu dispunerea rejudecării cauzei penale de către instanța de apel.

5.1. În motivarea recursului ordinar declarat a invocat următoarele:

- inculpatul vina în cele comise a recunoscut-o;
- infracțiunea imputată a fost comisă de inculpatul Rudenco Victor în stare de iresponsabilitate;
- la etapa urmăririi penale nu a fost dispusă efectuarea unei expertize psihiatrice în vederea stabilirii stării de iresponsabilitate a inculpatului;
- deși inculpatul nu este la evidența medicului psihiatru, a beneficiat de asistență și consultanță psihiatrică;
- inculpatul se consideră iresponsabil de acțiunile sale;
- Rudenco Victor nu a beneficiat de un proces echitabil, iar instanța de apel nu a examinat obiectiv toate argumentele și probele prezentate.

6. În temeiul art. 431 alin. (1), pct. 1¹ Cod de procedură penală, procurorul, a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând

pentru netemeinicia recursului ca inadmisibil.

7. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din considerentele ce succed.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prin urmare, Colegiul lărgit menționează că declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât o dată exercitat produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

În susținerea acestei statuări, călăuzitoare sunt și prevederile pct. 14.7 a Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 22 din 12.12.2005 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel cu modificările și completările ulterioare, unde este stipulat că, în sensul cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, *chestiunile de fapt* asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sânt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește *chestiunile de drept* pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sânt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Din sumarul cererii de recurs declarată în speță, se constată că aceasta este bazată pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Potrivit recursului ordinar declarat, avocatul Cebotari Radion, critică decizia instanței de apel, considerând că instanța neîntemeiat a respins demersul apărării privind efectuarea unei expertize psihiatrice în vederea stabilirii stării de iresponsabilitate a inculpatului Rudenco Victor.

Deci, statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată ca fiind întemeiate argumentele aduse în recurs cu referire la faptul, că instanța de apel a trecut superficial peste argumentele apărării, ca rezultat nu conține motive clare pe care se întemeiază soluția, limitându-se doar la formulări de ordin general, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, prin urmare aceasta fiind afectată de eroarea de drept prescrisă de pct. 6) art. 427 Cod de procedură penală.

Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Analizând decizia atacată, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel, menținând hotărârea primei instanțe, nu a verificat și analizat descriptivul sentinței prin prisma argumentelor apărării și și-a bazat soluția pe motive și temeiuri neverificate și neprobate.

Cauza penală a fost judecată în prima instanță în lipsa inculpatului Rudenco Victor, în privința căruia a fost dispusă pornirea dosarului de căutare.

Tot partea apărării în ședința instanței de apel, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 16.02.2022 (f.d. 16, vol. II), la etapa cererilor și demersurilor, a solicitat numirea și efectuarea expertizei psihiatrice a inculpatului Rudenco Victor, dat fiind că acesta nu conștientizează acțiunile

sale și nu are responsabilitatea necesară să înțeleagă însuși judecata și urmărirea penală, susținând cererea prin prisma art. 99 Cod penal.

Din procesul-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 16.02.2022, se atestă că la aceeași dată asupra cererii avocatului Cebotari Radion de numire a expertizei psihiatrice a inculpatului Rudenco Victor, completul de judecată s-a pronunțat prin Încheiere. (f.d. 17, vol. II)

Potrivit descriptivului deciziei contestate, instanța de apel expunându-se asupra solicitării din apelul apărării, de numire a expertizei psihiatrice a inculpatului Rudenco Victor, la pct. 11 al acesteia, a notat că "*În ceia ce privește apelul suplimentar declarat de către inculpatul Rudenco Victor la data de 04.01.2022, Colegiul reiterează că, motivele acestuia țin de numirea unei expertize psihiatrice în vederea constatării stării de iresponsabilitate a inculpatului în momentul comiterii infracțiunii, astfel că, în privința argumentelor date, instanța de apel s-a expus prin încheierea de respingere a expertizei nominalizate.*" (f.d. 32, vol. II)

Colegiul penal lărgit, din lucrările dosarului, constată că încheierea la care face referire instanța, lipsește în forma sa materială.

Astfel, contrar constatărilor instanței de apel și nemijlocit prevederilor art. 413 alin. (2) Cod de procedură penală, potrivit cărora în procedura judecării apelului, "...președintele ședinței verifică dacă părțile prezente au făcut alte cereri sau demersuri și asupra lor instanța de apel dă o încheiere", și art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de apel nu a soluționat cererea apărătorului Cebotari Radion privind numirea expertizei psihiatrice a inculpatului Rudenco Victor printr-o încheiere, ori, în materialele cauzei lipsește încheierea instanței în aspectul vizat, lipsind o asemenea soluție atât în descriptivul cât și dispozitivul deciziei.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, care reflectă un principiu legat de buna administrare a justiției, hotărârile judecătorești trebuie să indice în mod suficient motivele pe care se întemeiază soluția. În cazul în care o instanță nu este obligată să furnizeze un răspuns detaliat fiecărui argument invocat (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos din 19 aprilie 1994, pct. 61), din hotărâre trebuie să rezulte cu claritate că problemele invocate în speță au fost abordate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, pct. 30).

Colegiul penal lărgit notează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. În acest sens se reține că hotărârea pronunțată de o instanță trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile aflate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate criticile esențiale formulate de

părți.

Colegiul penal lărgit notează, că pentru a respecta aceste practici, instanța de apel urmează să dea răspunsuri argumentate în hotărâre asupra motivelor decisive invocate de apelanți, prin prisma criticilor invocate de părți, care în viziunea lor ar putea afecta într-o măsură oarecare legalitatea soluției adoptate la caz.

8. Din considerentele expuse, se conchide că, în prezenta speță și-au găsit confirmare temeiurile pentru recurs invocate de către avocat, ceea ce duce la casarea totală a deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Cebotari Radion în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2022, în cauza penală în privința lui *Rudenco Victor* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată este pronunțată la **03 februarie 2023**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion